

Mandag, den 16. april, 1945.

MIN MEMORIAM: Vår tids største amerikaner er gått bort. Stenfte grenser og liggetrædsperringer hindrer oss i å heve våre røster for å vise ham vår største hyldest. Imidlertid vil vi på Hjemmefronten være med blant dem som idag yter Amerikas president, Franklin D. Roosevelt, en varm takk for hva han var som menneske, statsmann og politiker. I det politiske liv, - et liv så ofte besmittet av egeninteressens intrigespill - hevet han seg stolt linjet, renskåren og mandig, - en fribåren idealist. Vi her hjemme har en særlig grunn til å være ham takknemlig for den største gave en samtidig kan yte en nasjon. I en tale sa han bl.a.: "Hvis noen spør hvorfor vi fører krig - se på Norge. Hvis noen tror at denne krig kunne vært unngått - se på Norge. Hvis noen tviler på demokratiets seiersvilje - jeg sier atter, se på Norge."

President Roosevelts storhet grunnet nettopp i det at han var en blant folket med idealistens vidsyn og edle perspektiver. I ordets beste forstand var han folkefører. Som seierherre døde han, men seieren går videre til oss. Vår takk til ham skal være et positivt svar på de krav som blir stillet oss av framtidens oppgaver!

PRESIDENT ROOSEVELT: (Tale av kronprins Olav.) Budskapet om president Roosevelts død er blitt mottatt av alle frihetselskende folk med dyp sorg. Vi sender det amerikanske folk vår varmeste kondulasjon. En av de største statsmenn og politiske personligheter er gått bort med ham. Han var en enestående leder og organisator både i krig og fred, og det er neppe for sterkt å si at vi med ham har mistet en av de eiendommeligste og mest omfattende personligheter den nye verden har frambrakt. Den posisjon han hadde i sitt eget folk karakteriseres best ved gjenvelget for fjerde gang ved høstens politiske kraitprøve. Etter fritt valg ble hans rethingslinjer godkjent, og det er fastslått at folket vil fortsette på det grunnlag. Foruten den nasjonale tillit han not i den amerikanske nasjon ble han beundret og sett opp til av alle frihetselskende folk. Han vil bli stående som et levende symbol på samhörighet mellom alle folk, og på deres streben etter frihet etter seieren på grunnlag av hans fire punkter i Atlanterhavspakten.

Alle lyttet til hans stemme som nådde fram tross stengsler, knebel og isolering. De måtte lytte til ham, for enten de var for eller mot ham, måtte de erkjenne at her talte en mann, en personlighet som var det levende uttrykk for menneskenes higen oppover; de følte instinktivt at han talte til verdens samvittighet. Bedre enn noen forstod han folkene og forholdene i de okkuperte land og vanskene som vil oppstå etter krigen, og alltid med et åpent øye for politisk opplysning. - Vi nordmenn har grunn til å være ham evig takknemlig for hans forståelse og hjelp og for den anerkjennesle han ytet vår kamp.

Personlig føler jeg trang til å bringe hans minne en varm takk og hyldest. Det var alltid en udelt glede å treffe ham og bli beriket ved hans personlighets overskudd. Jeg føler som var den en nær venn og slektning som er gått bort. President Roosevelt deler skjebne med en annen stor amerikansk statsmann, president Lincoln. Ingen av dem opplevet å se avslutningen på sitt verk, men begge fikk de se fruktene av spiren før de ble revet bort. Vi øyner idag seieren dag i Europa og i det fjerne Østen. Hans mot og framsyn på langsikt har dannet en av grunnstenene for seieren hvis frukter de allierte nyter i sine triumfer på alle fronter idag. Hans overbevisning om den krig som føres, - en krig av alle frie menn mot vold og ransmenn, erkjennes av alle. L i k e s o m k r i g e n e r u n i v e r s e l l , må også freden være det. Ingen makt - stor eller liten - må være seg selv hok. Alle er avhengig av hverandre. Måtte vi forstå og handle ut fra dette grunnsyn i de tider som kommer.

Vi bringer slekt og venner vår varmeste uttrykk for vår sorg, og uttrykker vår beundring og takk for Amerikas store sønn. Samtidig vil vi uttrykke vår forvissning om at hans verk vil bli fortsatt og fullført av hans arvtager til heder og verdighet for det amerikanske folk og til lykke for alle. -La oss lyse fred over hans minne, og må han alltid stå levende i vårt sinn.

NYHETER:

VESTFRONTEN: General Pattons 3. arme fortsetter framgangen gjennom Bayern og har tatt byen Beyreuth. Denne by fikk høve til å overgi seg igår, men noen fanatikere forhindret borgermesteren i å gjøre det. Byen ble derpå bombardert, men etter 3 timer henges hvite faner ut og byen overga seg. Infanteriet fortsetter framrykkingen nordover og står 20 km. fra den tyske kiske gransa. 7. arme har tatt Bamberg og står 30 km. fra Nürnberg. Leipzig er under beleiring. Troppene som har omgått byen sørfra, står 11 km. fra Chemnitz og går mot Dresden som de står nærmere enn russerne. Franske styrker har rykket 20 km. sør for Baden-Baden. De har tatt Kehl vis a vis Stuttgart. 9. am. arme rydder opp vestsiden av Elben. Kampene om Magdeburg fortsetter. Som i Beyreuth terroriserte noen S.S. tropper borgermesteren så byen fortsetter ennå sin håpløse kamp. De allierte tok en flyplass ved Magdeburg og et verksted med 33 nye fly. Ved Stendal - som nå er ryddet - ble en annen flyplass med 65 fly erobret. 1. arme har nådd Halle. Igår tok de 28000 fanger på dette avsnitt. En divisjon som var kommet over Elben er i ferd med å utvide sitt bruhode, mens en annen måtte trekke seg tilbake på vestbredden etter øket tysk bombing. I nord har canadiske styrker nådd Nordsjøen og har således isolert Nederland. Arnheim og Zwolle ble erobret igår og Groningen og Heerenveen er nådd. Framstøtet over Aller er utvidet. 2000 kjøretøyer ble skadd eller ødelagt igår. Lommen ved Ruhr er iferd med å bli fullstendig likvidert. Til nå er det i Ruhr tatt 142000 fanger. En fangeleir med 23000 allierte fanger ble befrikk. Fangene bestod for største delen av russere. I de første 14 dagene av april har de allierte tatt 54800 fanger. Von Papen er nå i alliert fangenskap. Am. glideflygere kom over ham og tok ham til fange. En bekyttet nazist og krigsforbryter - Paul Hinkler - bekjente selvmord da han var i ferd med å falle i de alliertes hender. Franske styrker har satt igang et kraftig angrep mot den tyske lommen ved Bordeaux ved Garonne-munningen. De blir støttet av am. sjøstridskrefter som bombarderer de tyske stillinger ved sjøen.

ØSTFRONTEN: Russerne er gått over Treiser-elva og angriper St. Pölten; Inzersdorf er nådd og framgangen mot Brünn fortsetter. I nord er den siste lommen utenfor Königsberg ryddet. 5000 fanger ble her tatt igår og 6000 tyskere falt. Utenfor kysten senket russerne en destroyer og 18 andre skip, deriblant et stort tankskip.

ITALIA: 8. arme har forsert 3 elveoverganger og gjort en framgang på 20 km.

LUFTKRIGEN: Britiske bombere gjorde et kraftig angrep mot Rotsdam og Berlin. Andre fly foretok angrepmot Kuxhafen og Ditmar. Av de 700 br. fly som var på vingene savnes 2. Beaufighters eskortert av jagere bombet skip i Jøssingfjorden. 1 ubåt, et depotskip og 2 andre skip fikk fulltreffere og sank.

DIVERSE: Skipsfarten i Tyskland er nær ved å bryte sammen. Skipsfartslederen som hittil har holdt til i Hamburg har sendt ut melding om at ledelsen fra nå av er henlagt til Oslo. Der er tegn som tyder på at de trekker alle skipene nordover. Torpedojagere, ubåter og handelsfartøy befinner seg i store mengder i Oslofjorden.

APELL FRA HJEMMEFRONTEN: De allierte er nå i ferd med å bryte ned den siste tyske motstand. Vi følger med spenning og forventning begivenhetenes gang. Deres kamp er vår kamp, deres seier er vår seier. Norske styrker er med, flåteenheter så vel som landstridskrefter. Hjemmestyrkene er gått til aktivt angrep mot tysk troppettransport i Norge. Tyskernes sammenbrudd er nær, men i slutfasen blir kravene til oss ennå større, kravet om offervilje, samhold og disiplin. Den innsats vi yter nå vil bli avgjørende for vår stilling år framover både som folk og nasjon. Hvor tyskerne prøver å hindre avgjørelsen, vil hjemmefronten møte dem med våpenmakt. Alle nordmenn som ikke er direkte er med i kampen, må følge de direktiver som blir sendt ut fra den norske regjering, Forsvarets overkommando og Hjemmefrontledelsen som står i intim kontakt med hverandre. Den norske undergrunnsbevegelse nyter full tillit blant alle nordmenn. Tyskernes forsøk på å skape splid og slå sprekker mellom hjemme- og utefront, mellom nordmenn innbyrdes er slått feil. I mer enn 100 år har utviklingen i Norge ført til utjevning av samfunnsklassene og mot høyere levestandard. Rettsbevisstheten og respekten for enkeltmennesket er ikke bare basert på grunnloven, men er en instinktiv bevissthet nedlagt i hver enkelt nordmann. (Forts. i neste no.)